

OPINIA

națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național, editată de FUNDAȚIA „ROMÂNIA DE MĂINE”

LIBERTATE ȘI AUTORITATE ACTUALITATEA UNEI ABORDĂRI

Prof. dr. Aurelian BONDREA

Instituirea și afirmarea autorității în strânsă înțelegere cu libertatea reprezintă o condiție vitală a existenței și acțiunii social-umane. De înțelegerea acestui adevăr la scară largă depinde în măsură hotărâtoare atât bunul mers al vieții sociale, cât și exercitarea de către cetățean, de către fiecare individ a drepturilor și răspunderilor lui sociale. Pe acest plan, multe din dificultățile tranziției - adică ale stadiului în care, din perspectiva abordării de față, autoritatea este în criză, timidă, dar și subminată, iar libertatea, văzută ca un spațiu al bunului plac - devin explicabile sociologic. Este astfel de datoria cercetării sociale obiective ca, sesizând subiectivitatea specifică acțiunii umane individuale și colective, să aducă în câmpul de analiză concepte ca acelea de autoritate, libertate, drepturi, îndatoriri și altele din aceeași sferă a comportamentului social, sesizând prin prisma impactului acestora cu viața socială și condiția existenței și acțiunii statului de drept, implicațiile pozitive sau negative ale pre-

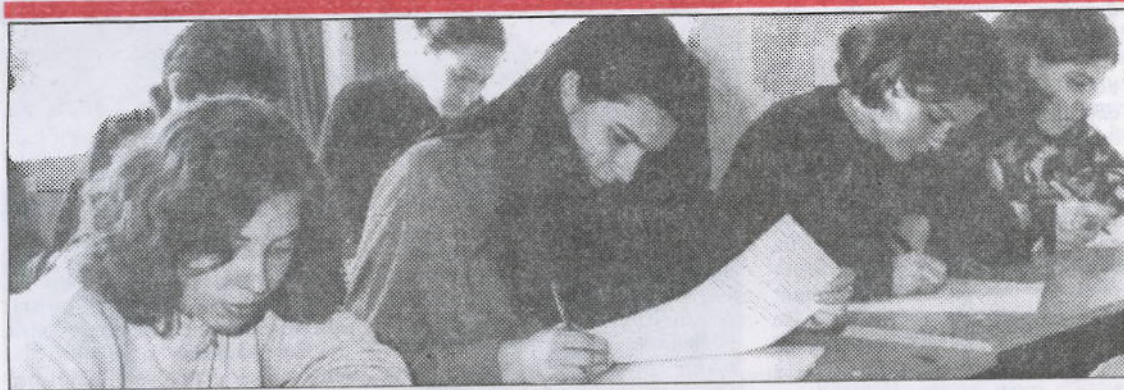
zenței sau absenței autorității, libertății, drepturilor, îndatoririlor etc. Un asemenea demers nu este și nu poate fi unul speculativ, în afara înțelegerii și explicării ipostazelor și condiționării reciproce dintre libertate și autoritate, drepturi și îndatoriri, democrație și legalitate, interes individual și colectiv, interese particulare și interese generale ș.a.m.d.

Acesta este și spiritul în care Petre Andrei aborda, ocupându-se de esența și structura societății, factorii și condițiile vieții sociale.

Sesizând interrelațiile acestor factori și condiții, sociologul român supune atenției, reflecției omului de știință, dar și opiniei publice generale teme cum sunt: conștiința socială, mulțimea și caracterul ei, tradiția și soli-

daritatea, pentru a ajunge la descifrarea rolului și funcțiilor autorității în ascensiunea progresului social și emanciparea personalității umane, în contextul recunoașterii interdependenței dintre oameni. În concepția sociologului român, „dacă societatea trăiește prin relațiile dintre indivizi și dacă acestea sunt multiple în spațiu și variate în timp, nu se poate concepe funcționarea lor armonioasă și normală decât pe baza unor reguli, pe care trebuie să le respecte toți”. Concluzia la care ajunge sociologul - și, în același timp, ipoteza lui de lucru, leit-motivul abordării conceptului de autoritate - este de o evidentă actualitate pentru preocupările și dezbaterile de azi privind stadiul și mersul tranziției.

(Continuare în pag. 6)

Cooperarea și securitatea în structurile euro-atlantice

O.S.C.E. - UN POTENȚIAL INSUFICIENT VALORIFICAT

Valentin LIPATTI

Cei care, acum mai bine de un sfert de veac, elaborau la ministerul nostru de externe un nou concept de securitate europeană plecau de la teza desființării concomitente a blocurilor politico-militare și înlocuirea lor cu o nouă structură paneuropeană, menită să pună capăt războiului rece și să promoveze încrederea, înțelegerea și cooperarea între statele continentului. Dar lucrurile nu s-au petrecut astfel, odată cu prăbușirea „socialismului real” în

spațiul fostei Uniuni Sovietice și în Europa Centrală și de Est. În timp ce Tratatul de la Varșovia și CAER s-au desființat, organisme occidentale (denumite astăzi în mod curent europene și euro-atlantice) nu au suferit nici un prejudiciu. De bună seamă, în fața mutațiilor intervenite, N.A.T.O., Uniunea Europeană, Uniunea Europei Occidentale și Consiliul Europei au trebuit să-și regândească opțiunile și modul de a acționa pe termen mediu și lung.

Pledoarie pentru protecția vieții

Acad. Ștefan MILCU

O pledoarie pentru protecția vieții pare surprinzătoare dacă ținem seama de faptul că unul dintre cele mai puternice instincte ale vieții este tocmai apărarea ei. Și totuși, ca o particularitate a omului actual, a fost semnalată, cu o frecvență crescândă, renunțarea la existență, așa cum o atestă sinuciderile, dar și aprobarea, sub diferite forme, a eutanasiilor. Pentru asemenea atitudini există o profundă responsabilitate, actualmente ignorată, și din care decurge și motivarea acestui eseu.

Eutanasia înseamnă, în sens etimologic, o moarte bună care evită agonia și diferitele forme ale luptei organismului între viață și moarte. Eutanasia pasivă înseamnă neacordarea ajutorului necesar, într-o situație critică, omului a cărui existență este amenințată. Intervenția medicului este hotărâtoare în această situație întrucât ea intră, de fapt, în obligația lui morală și profesională. De aceea, în ceea ce ne privește considerăm că așa-zisa eutanasia pasivă se află în contradicție cu esența responsabilității medicului și cu legile lui Hipocrate. Și mai gravă este eutanasia activă ca formă de sinucidere ajutată - de cine? - ei bine, chiar de medic. Se susține frecvent că medicul trebuie „să rezolve” situația printr-o medicație adecvată. Nu putem accepta această formulă pentru motivul că

medicul nu poate avea sarcina unui călău în diferite ipostaze, care refuză viața. Dimpotrivă, medicul trebuie să apere viața, chiar cu riscul propriei existențe. În mod cu totul surprinzător, eutanasia este considerată în unele țări ca foarte actuală, chiar necesară, cu recomandarea ca medicul să pregătească substanța ucigașă pe care s-o pună la dispoziția pacientului spre a o folosi când dorește. Se crede că astfel s-ar elimina rolul direct al medicului. Când, de fapt, aceasta nu este decât o altă formă de complicitate la luarea vieții. De aceea este surprinzător să constatăm cum în câteva țări occidentale se susține că eutanasia activă este moral necesară pentru bătrânii infirmi, bolnavi, părăsiți de familie și lipsiți de asistență socială.

Pe de altă parte, în ceea ce ne privește considerăm că viața este un mister, că ea ne este dăruită și nu avem nici un drept s-o manipulăm. Să recunoaștem, deci, că toate formele de eutanasia sunt inumane pentru că ele au pierdut semnificația profundă a existenței ca valoare supremă a omului, însăși valoarea lui a fi. O pledoarie pentru viața care ne este dăruită apare, deci, pe deplin justificată. Cu atât mai mult cu cât cea mai impresionantă formă de abatere este sinuciderea tinerilor, nemotivată oricare i-ar fi explicația.

ECOUL
UNUI
STUDIU
FUNDAMENTAL
DE
LARG INTERES

pag. 8

FACULTATEA
DE
LIMBA ȘI
LITERATURA
ROMÂNĂ
A
UNIVERSITĂȚII
„SPIRU HARET”
ÎN ATENȚIA PRESEI

ADEVĂRUL

CURIERUL NAȚIONAL

TINERETUL

pag. 4-5

(Continuare în pag. 6)

ELEMENTE DE ANALIZĂ A STRATIFICĂRII SOCIALE ÎN MEDIUL RURAL (II)

Dr. Nicolae RADU
Dr. Carmen FURTUNĂ

Alte cazuri, pe care le prezentăm în continuare, sunt la fel de relevante.

„N.I. a fost șofer înainte de 1989. Spirit întreprinzător, a făcut rost de bani - el știe de unde - și a deschis un chioșc. După un timp, a deschis și un bar. Îi merge bine, se spune că are planuri de extindere.”

„Înainte de 1989, P.A. era lăcătuș. A început tot cu un chioșc, dar, ulterior, a intrat în comerțul cu cereale. S-a mai împrumutat și a construit o moară. Inteligent, a vândut la prețuri mai mici și și-a atras clienții. Acum se gândește să contruiască, lângă moară, o presă de ulei.”

„D.Z. a terminat o școală de croitorie chiar în 1989. Și-a deschis acasă un atelier de croitorie. Nici nu putea face altfel, unde să se angajeze? A luat și ucenici, potrivit modelului vechi de pregătire practică de meseriașii satului. S-a întâmpnat să fie priceput și clienții n-au întârziat să apară: și bărbați, și femei. Este în faza construirii unor planuri de viitor: banii strânși îl presează, stocarea lor fiind fără sens”. (Operator de teren: Mariana Mirela Drăgan, Gropeni, Brăila).

„La noi în comună, trei oameni s-au îmbogățit. Au făcut rost de bani, la început, din împrumuturi (doi dintre ei) și din vânzarea unor imobile care-i aparțineau (al treilea). Au deschis un magazin alimentar, unde vând produse în cantități mari, circulația banilor și a mărfii este rapidă. Alți doi oameni din satele din jur le-au urmat exemplul. Aceștia, însă, vând local mărfurile unor angroșiști din Focșani și primesc «cotă parte procentuală». Se câștigă bine și așa.” (Operator de teren: Lenuța Cruceanu, Movilița, Vrancea).

„Capitalul se mai adună încă, deși cei bogați de azi nu au fost săraci nici înainte de 1989. De pildă, O.V. a fost șeful unei cantine, pe lângă ea creștea porci și îi comercializa. În prezent face la fel. Adună bani, încă nu s-a lansat cine știe ce. B.G. a fost miner, acum este pensionar. A cumpărat, de la fostul C.A.P., un selector electric, deservind întreaga zonă. Și câștigă, acumulează”. (Operator de teren: Alina Mituică, Bolboși, Gorj).

„Unii s-au îmbogățit pur și simplu prin furt. De exemplu, S.G. a furat lemne din pădure și le-a transportat la oraș pentru a le vinde. Și-a deschis apoi buticuri și baruri”. (Operator de teren: Elena Timiș, Baia Borșa, Maramureș).

„Bogații de azi aveau funcții economice și înainte de 1989. Aveau exercițiul manevrării și operării cu bani, în comerț. Făceau comerț pe cont propriu, pe scară mică, dar făceau. Nu aveau studii superioare, dar aveau practică de 5-10 ani în economie, deci experiență și bani.” (Operator de teren: Marioara Vlad, Găneasa, Sectorul Agricol Ilfov).

„S.M. și N.V. s-au îmbogățit din speculă. Primul a fost vânzător la magazinul de stat din comună și a avut cu ce porni la drum. Al doilea a fost obișnuit în străinătate și înainte de 1989, de unde aducea clandestin mărfuri pe care le vindea cu câștig bun. După 1989 și-a continuat activitatea. P.F. a fost ajutat de părinți, pornind de la economii cinstite”. (Operator de teren: Gina Stănescu, Modelu, Prahova).

„T.M., V.T. și G.S. erau avuți și înainte de 1989. După decembrie 1989 au primit pământ mult. Cu

Cercetarea științifică la Universitatea „Spiru Haret”

banii pe care îi aveau și cu împrumuturi au făcut rost de mașini și utilaje agricole. Astfel s-au îmbogățit.

Familiiile M.C., S.V., M.N.C au prosperat din comerțul cu obiecte aduse din străinătate, din Turcia mai ales. C.A., V.V. și P.V. au câștigat de pe urma comerțului cu alcool. Vin din urmă cei cu pământ mai mult și care, din diferite motive, acumulează ceva mai încet” (Operator de teren: Gabriela Sturzu, Brăhășești, Galați).

„S-au îmbogățit cei ce au început fuga după bani, având antrenament și de mai înainte. G.N. a fost gestionar la C.A.P. Potcoava. După 1989 deschide un bar, apoi restaurant, magazin... F.V. a urmat o altă «rută». Primind 10 hectare de pământ, din simplu membru cooperativist a ajuns bogat, fiindcă - el știe cum - a făcut rost de mașini agricole. M.I. a lucrat în străinătate, ca muncitor, înainte de 1989. A văzut multe și s-a deșteptat. Cu banii strânși a deschis un atelier de tâmplărie și lăcătușerie” (Operator de teren: Maria Tănase, Potcoava, Călărași).

„M.T., medic stomatolog, își deschide cabinetul după 1989 și câștigă foarte mult. U.M., inginer, renunță la locul de muncă și se lansează în afaceri. M.S., mastru în prelucrarea lemnului, părăsește întreprinderea, cu muncitorii din subordine, și-și întemeiază un atelier particular, o mică întreprindere” (Operator de teren: Cecilia Vasile, Cătiaș, Buzău).

„D.F. a fost muncitor la silozul de cereale din Călărași până în anul 1993, când a devenit șomer. Împreună cu alți doi parteneri a pus pe picioare o moară. De pe urma ei câștigă foarte serios.

A. M. a fost primar al comunei. După decembrie 1989 a deschis o brutărie, împreună cu fratele lui. Câștigă foarte bine amândoi.

C.G. a fost inginer mecanic. Fiind priceput, a deschis un magazin cu piese auto și așa s-a îmbogățit” (Operator de teren: Vasilica-Norela Zăinea - Roseți, Călărași).

Originea celor bogați

Cazurile prezentate, ca și multe altele pe care le-am analizat, evidențiază faptul că bogații se recrutează, practic, din rândul tuturor categoriilor sociale: țărani, muncitori, intelectuali și dintre profesurile cele mai diferite: vânzători, contabili, magazioneri, cadre didactice, ingineri, medici etc.

Se pot identifica două mari

categorii:

1. Cei ce câștigau bine și înainte de 1989. Este vorba de categoria lucrătorilor din comerț, dar și de categoria foștilor conducători de C.A.P.-uri, primării etc.

O altă categorie este reprezentată de oameni care s-au îmbogățit pe căi mai puțin licite, au acumulat și după 1989, având posibilități nelimitate de manifestare, au evoluat foarte rapid.

2. Cei ce s-au îmbogățit rapid după 1989. Aceștia au fost „generații”, în mare parte, chiar de tranziție. Sursele de îmbogățire au fost constituite, în principal, din pământ, împrumuturi, turism de afaceri, acumulări anterioare, rude, întâmplarea, calități personale. Cei mai mulți nu au studii superioare, nici măcar liceul. Ca și la începutul epocii industriale, pregătirea școlară are o mică importanță. Este un semn că societatea românească reia epoca industrială de la început, dar, firește, în noi condiții.

Valorile celor bogați

Cazurile prezentate, precum și analiza altora, au permis identificarea și justificarea afirmării următoarelor valori: inițiativă, rezistență la efort, interese puternice și constante, discreție în afaceri, violență, inteligență, forță de analiză și adaptarea rapidă la condiții schimbate, înșelătorie, lipsă de scrupule, calități relaționale deosebite, experiență, orientare spre meserii sau profesii rentabile, spirit de aventură, simț al riscului, luciditate, spirit întreprinzător, mândrie, nesinceritate, afectivitate controlată.

COLEGIILE REVISTEI „OPINIA NAȚIONALĂ”

COLEGIUL PENTRU REFORMĂ ȘI RELANSAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

- Acad. Alexandru Bărlădeanu
- Acad. Anghel Rugină
- Acad. N.N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof.dr. Constantin Ionete
- Prof.dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu
- Prof.dr.doc. Alexandru Zanfir
- Prof.dr. Mircea Druc
- Prof.dr. Alexandru Albu
- Prof.dr. Mihai Părăluță
- Prof.dr. Gheorghe Zaman
- Prof.dr. Petre Mălcomeț
- Prof.dr. Mihai Dumitrescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- Acad. Ștefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Ștefan Pascu
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Acad. Ștefan I. Ștefănescu
- Acad. Marius Peculea
- Prof.dr. Liviu Maior
- Prof.dr. Grigore Brâncuș
- Prof.dr. Dan Ghiocel
- Prof.dr. Emil Tocaci
- Prof.dr.doc. Grigore Posea
- Prof.dr. Gheorghe Secară
- Prof.dr. g-ral (rez.) Emil Mihuleac

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE CULTURII ȘI ARTEI

- Acad. Eugen Simion
- Prof.dr. Alexandru Boboc, membru corespondent al Academiei Române
- Radu Beligan
- Grigore Vieru
- Paul Everac
- Dinu Săraru
- Prof.dr. Ion Dodu Bălan
- Prof.dr. Victor Giuleanu
- Dumitru Radu Popescu

COLEGIUL PENTRU IDEEA NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

- Prof.dr. Aurelian Bondrea
- Prof.dr. Mitropolit Antonie Plămădeală
- Prof.dr. Ioan Scurtu
- Prof.dr.doc. Titu Georgescu

- Prof.dr. Ștefan Lache
- Alexandru Mironov
- Adrian Păunescu
- Prof.dr. Ion Rebedeu
- Prof.dr. Ion Mihail Popescu
- Prof.dr. Gheorghe Cazan
- Prof.dr. Ion Tudosescu
- Prof.dr. Tiberiu Nicola
- Prof.dr. Virgil Constantinescu
- Prof.dr. Mihai Merfea

COLEGIUL PENTRU DOCTRINE POLITICE ȘI PROBLEME ALE RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

- Valentin Lipatti
- Dr. Ion Mitran
- Prof.dr. Florea Dudiță
- Prof.dr. Mircea Nicolaescu
- Prof.dr. Marin Voiculescu
- Ion Mărgineanu
- Dan Lăzărescu
- Prof.dr. Ion Zară
- Prof.dr. Constantin Mecu
- Prof.dr. Marin Nedelea
- Prof.dr. Constantin Vlad
- Dr. Nicolae Ecobescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE SĂNĂȚII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

- Acad. Nicolae Cajal
- Acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici
- Prof.dr.doc. Iulian Mincu
- Prof.dr.doc. Victor Ciobanu
- Prof.dr. Caius Traian Dragomir
- Prof.dr. Andrei Firică
- Prof.dr. Dorin Sarafoleanu
- Prof.dr. Ioan Pop D. Popa
- Prof.dr. Nicolae Ursea
- Prof.dr. Ștefan Costea
- Prof.dr. Gheorghe Răboacă

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE JUSTIȚIEI, STATULUI DE DREPT ȘI DEMOCRAȚIEI

- Acad. Ion Filipescu
- Acad. Vasile Giunea
- Prof.dr. Gheorghe Uglean
- Prof.dr. Antonie Iorgovan
- Prof.dr. Adam Popescu
- Prof.dr. Nicolae Popa
- Prof.dr. Andrei Popescu
- Prof.dr. Victor Dan Zlătescu

Director:

Prof.dr. AURELIAN BONDREA

„GAZETA MATEMATICĂ” - o publicație centenară inseparabilă de viața școlii românești

Prof. dr. Ștefan COSTEA

De mai mulți ani, Inspectoratul Școlar al Municipiului București, din inițiativa prof. Florin Diac, inspectorul general șef, a inițiat publicația „Matematică” - având statut de „Buletin matematic” - concepută ca un instrument de valorificare a experienței didactice și științifice a profesorilor de specialitate și de stimulare a preocupărilor pentru modernizarea activității de profil în școlile din București și din țară. În acest an, publicația a ajuns la nr. 6. După ce, în anii anteriori, volumele publicate au tratat probleme privind metoda predării matematicii în gimnaziu și liceu, subiecte pentru concursuri și examene, teste pentru evaluarea cunoștințelor elevilor ș.a., ultimul număr, publicat în colaborare cu Filiala București a Societății de Științe Matematice din România, este consacrat Centenarului „Gazetei matematice”, una din puținele publicații românești de specialitate care a apărut fără întrerupere un secol întreg. Ceea ce conferă individualitate și valoare acestui volum este faptul că, prin structură și conținut, el este plin de istorie și matematică. În primul rând, volumul cuprinde pagini de semnificație deosebită privitoare la istoria „Gazetei matematice”, scrise de cei mai autorizați reprezentanți ai școlii matematice românești contemporane, în frunte cu neobositul și pasionatul acad. N. Teodorescu - președintele Societății

Matematice din România, prof. dr. Ion D. Ion, președintele Filialei București a Societății, foști și actuali redactori ai „Gazetei”, colaboratori marcanți ai publicației.

La acestea se adaugă cele incluse în cap. II al lucrării, intitulat, în mod inspirat, „Mentorii noștri” care se constituie „în nuce” într-o „minienciclopedie” a marilor personalități ale valoroasei „școli matematice românești”, ilustrată, între alții, de titani ai matematicii, precum Gh. Țițeica, S. Stoilov, M.Vrânceanu, Dan Barbilian, Gr. Moisil, Octav Onicescu, Gh. Mihoc și de cei mai tineri reprezentanți ai săi, ca: Gh. Bontaș, Paul Alger, C-tin Crăciun, Florin Ovidiu Comea, Smaranda Dumitru, Eremia Georgescu-Buzău ș.a. Medalioanele consacrate personalităților care au ilustrat de-a lungul vremii dezvoltarea matematicii românești, scrise de o serie de reprezentanți contemporani ai acesteia - profesori universitari, cercetători științifici, profesori din licee și gimnazii -, aduc în fața cititorului, cu simpatie și pasiune, o serie de date și fapte semnificative, privind atât personalitatea, viața, activitatea, cât și dimensiunile valorice ale operei științifice și didactice ale înaintașilor; ca și asupra participării și contribuției acestora la viața comunităților sociale și umane în care au trăit și cu care s-au identificat nu numai ca dascăli, ci și ca membri ai „cetății” ș.a.

Un capitol plin de învățăminte al volumului este cel consacrat răsfoirii „paginilor gazetei, conceput în sens larg, comprehensiv, în care gazeta este integrată în contextul general, cultural și științific național și, concomitent, în cel pedagogic, educațional și științific, de specialitate. În acest capitol, cititorii găsesc o serie de informații de mare interes și valoare, referitoare la viața internă a revistei, începând cu constituirea, administrarea, redactarea ei, aniversările periodice ale acesteia, contribuția unor mari oameni de știință la editarea ei (A. Saligny, Tr. Lalescu, D. Emmanuël, G. Ioachimescu, E.A.Pangrati ș.a.)

De interes științific s-au dovedit a fi și suplimentele gazetei, începând cu „Recreațiunile matematice”, a căror apariție (din anul 1900) a fost și aplaudată și contestată, din moment ce în paginile lor au fost discutate asemenea probleme ca: misterele numerelor, curiozități numerice, paradoxuri sau sofisme matematice, cugetări cu termeni matematici, anomalii deosebite din viața și activitatea unor mari matematicieni etc. etc. Volumul se încheie, ca de obicei, cu subiecte date la concursuri și note matematice.

Dacă avem în vedere chiar și numai aceste date este clar că ne aflăm în fața unei lucrări a cărei apariție nu poate să nu fie semnalată cu simpatie și respect și să nu se dorească editarea ei, în continuare, cu aceeași pasiune și același folos.

PUNCTE DE VEDERE

DEMOCRAȚIE
ȘI
MANAGEMENT

Prof.dr. Mircea LEONTE

Experiența țărilor care s-au ridicat spectaculos în ultimii ani, cum sunt Germania, Japonia, chiar și India, deși țară săracă, demonstrează, așa cum o arată de fapt întreaga istorie a lumii, că numai un sistem democratic poate conduce la prosperitate și progres social. Dar democrația, mai ales în cazul țărilor sărace, cu un nivel de trai scăzut, este foarte fragilă și greu de realizat. Singură, democrația înțeleasă în sensul liberalismului, al libertăților democratice, nu este suficientă. Liberalizarea economică poate produce unele beneficii pentru câteva grupuri care au posibilitatea de a profita de pe urma noilor șanse de a face bani. Dar, așa cum se întâmplă în prezent în România și în alte țări care au avut regimuri totalitare, grupuri mult mai mari de oameni suferă penalizări deosebite: subvențiile sunt stopate, impozitele cresc, salariile scad, iar producția este redusă.

În cazul democratizării la noi în țară, șirul de atitudini ale populației poate fi descris ca începând cu euforie, urmată de deziluzie și, apoi, remanare și acceptare. Euforie, la început, datorită cuceririi prin revoluție a libertăților democratice, neînțelegându-se că anumite persoane sau grupuri de persoane pot folosi democrația în interes personal sau de grup. După cum arăta președintele țării, dl Ion Iliescu, „presiunea mediatică și politică pentru a se renunța la intervenția statului, pentru a se lăsa reforma să meargă de la sine, a dus la un comportament neeconomic al unităților cu capital de stat, la proasta lor administrare, la proliferarea fenomenelor de corupție.”

Pentru a se limita asemenea fenomene este necesar ca democrația să se apere prin lege de condițiile anarhice și distructive.

Dar marile avantaje ale democrației apar numai atunci când ea pătrunde în toate verigile sistemului social, atunci când fiecare întreprindere funcționează democratic. De aceea, prin democrație trebuie să se înțeleagă nu numai o democrație pentru protecția socială a categoriilor de cetățeni defavorizate, ci și o democrație a tuturor verigilor sociale care-și aduc contribuția benefică la funcționarea eficientă a întregului sistem.

Deosebirea dintre democrație și totalitarism constă în faptul că la conducerea și perfecționarea producției, sau a sistemului, contribuie sinergic toți factorii angrenați. În comunism eram obișnuiți să gândim alții pentru noi. În felul acesta, nu ne puteam valorifica inteligența. Or, omul, inteligența sa reprezintă o uriașă valoare care poate, sau nu, fi

fructificată.

Marea euforie stârnită de democrație rezidă tocmai în libertatea de valorificare a inteligenței fiecăruia, în descătușarea energiilor creatoare. Această speranță nu s-a putut însă realiza, mai ales în cadrul marilor unități economice, din cauza deficiențelor manageriale și a spiritului de grup restrâns, canalizat în scopul obținerii unor avantaje în detrimentul sistemului sau al statului.

Astăzi, în întreaga lume democratică, managerul nu este numai o persoană răspunzătoare de munca unor subalterni și nici numai o persoană care răspunde de randamentul unor oameni, ci o persoană care posedă arta de a conduce și nu numai pe aceea de a administra. El răspunde de modul în care folosește informația, în care aplică știința, în care stimulează creativitatea subalternilor.

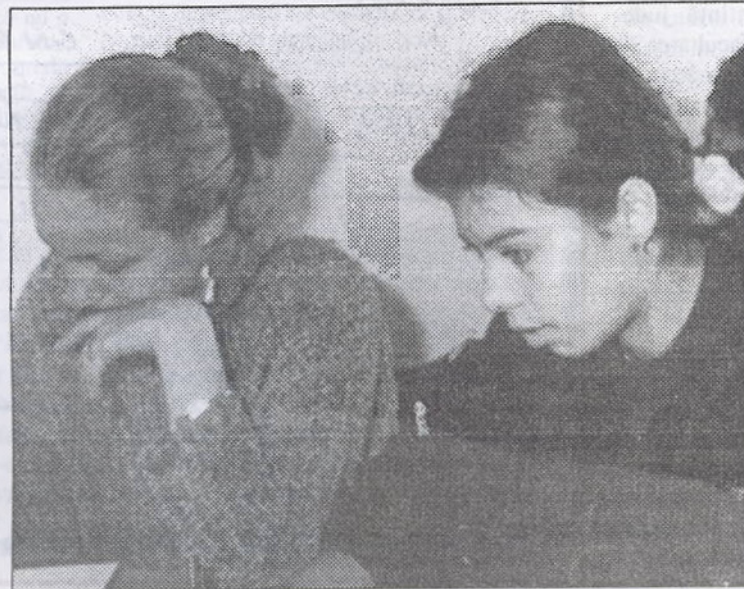
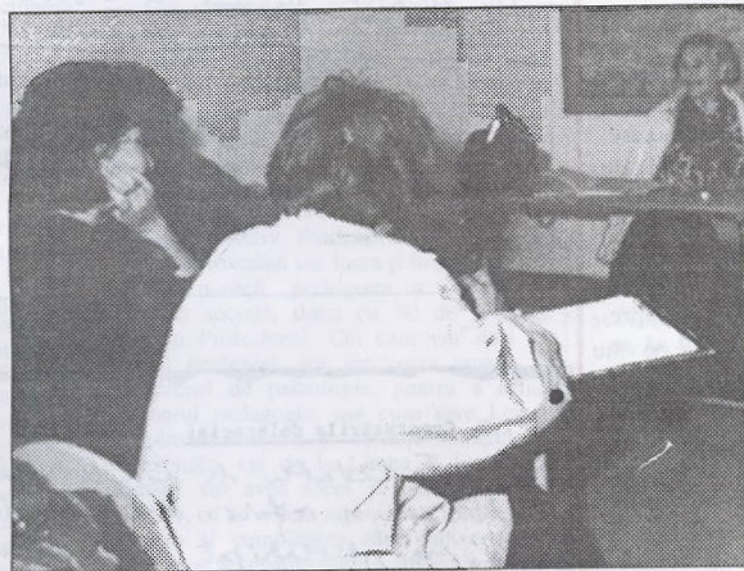
Insufletirea, de către manager, a unui țel inspiră colectivului încredere și coerență, îi dă energia pentru depășirea greutăților, a problemelor care apar. Învățarea din greșeli, erori reprezintă o condiție pentru perfecționare, pentru îmbunătățirea calității muncii.

În țară există multe unități particulare sau de stat care funcționează după asemenea principii manageriale și care pot constitui un exemplu și o speranță că reforma și restructurarea economică au început, cu pași timizi deocamdată, dar cu posibilități evidente de generalizare rapidă. Un exemplu elocvent îl reprezintă „mormanul de fier vechi” al întreprinderii „Sidex” Galați, fostul Combinat Siderurgic, care și-a restructurat rapid sistemele manageriale și, în prezent, pe lângă creșterea producției și a productivității muncii, reușește să acorde muncitorilor salarii de 600.000- 800.000 lei lunar. Dacă un asemenea colos a reușit să se restructureze managerial, o întreprindere mai mică, cu mai puține probleme, nu poate realiza performanțe similare?

Totul depinde de management, de investiția de inteligență în conducere, de arta de a descătușa energiile creatoare ale colectivului. Pentru că omul este o avere imensă, care se poate valorifica numai prin muncă creatoare; în caz contrar, potențialul său creator rămâne disponibil uneori pentru corupție, mafiotism sau alte acte antisociale.

Experiența de viață demonstrează că numai o structurare a tuturor verigilor sistemului social, în care fiecare roțiță se angrenează eficient și contribuie la perfecționarea sa, permite valorificarea crescândă a potențialului creator al întregii națiuni.

La Universitatea „Spiru Haret”

INTEGRAREA
și migrația
forței de muncă (II)

Dr. Constantin CIUTACU

Canalele de mobilitate de la țările sau regiunile cu salarii mici la cele cu salarii înalte, pentru segmentul inferior al pieței muncii, sunt bine cunoscute și controlate legal astăzi în Uniunea Europeană; din Est pot, însă, veni lucrători pentru segmentele superioare ale pieței muncii occidentale (munca profesională sau cea calificată).

Economia vest-europeană ar putea să-i prefere pe est-europeni așa cum nordul SUA i-a preferat pe europeni în locul negrilor din Sud. Apare aici o competiție între est-europeni și cei din nordul Africii, de pildă, care își caută de lucru în Uniune.

Prin acest raport de muncă din Est, piața muncii din Vest poate deveni flexibilă spre un cost salarial mai redus pentru muncile inferioare refuzate de autohtoni, relaxându-se și presiunile spre creșteri salariale înalte la munca superior calificată.

Dezvoltarea României și a Estului devine posibil dependentă de capacitatea de reținere și motivare a profesioniștilor competenți, dar și a tinerilor; procesul de restructurare economică poate fi el însuși pus sub semnul întrebării.

Este, oare, acceptabil ca pentru aceeași muncă să câștigi de la 1 la 30 de ori mai puțin decât în altă parte? Acest fapt poate crea inclusiv presiuni politice și sociale care o iau înaintea productivității și a nevoilor de competitivitate.

Modelul federal al SUA oferă, între altele, o integrare și o alianță națională a unor state relativ autonome; această autonomie se manifestă și pe piața internă a muncii americane, deși statele au copiat legislația unele după altele. Integrarea statelor americane în cadrul SUA s-a făcut, însă, într-o perioadă istorică destul de îndelungată, pe fondul unor decalaje tehnologice situate la alte cote, atunci când competiția și concurența internă și externă nu erau la nivelul actual; concurența pe piața bunurilor și a capitalului era reglată de europenii care veneau cu ideile și aportul lor la dezvoltarea internă a SUA. La rândul său, integrarea economică a Europei de Vest s-a derulat într-o perioadă mult mai scurtă, fiind susținută de surse de capital european și american, dar și de șocul psihologic prelungit al unei posibile confruntări militare cu blocul est-european.

Posibila integrare a țărilor est-europene ar fi necesar, credem, să se realizeze într-un timp mult mai scurt; lipsește, aparent, teama unui conflict militar care ar putea juca un rol de catalizator, dar este preponderent un decalaj economic și tehnologic foarte serios care tinde să evolueze cu o viteză foarte mare, fapt ce reprezintă, deopotrivă, un pericol, un zid și un factor profund inhibitor și nu stimulator.

Modernizarea infrastructurii românești și est-europene este un punct de pornire al integrării, inclusiv pentru piața muncii; mersul spre industrii și societăți transnaționale (care dau astăzi un sfert din produsul intern brut mondial) este un factor al integrării. Tot astfel va influența și tehnologia informațională și a prelucrării informației. Apar astfel clare câteva direcții de evoluție, care conțin prin ele însele imperative ale unificării regulilor, a structurilor și cunoștințelor

profesionale, a relațiilor și politicilor salariale, a normelor și standardelor de muncă.

Întrebarea este: sunt posibile pretutindeni aceleași tehnologii și instituții, care să fie conciliate cu norme „naționale” de administrare, gestiune și salarizare diferențiată, în condițiile persistenței unor serioase decalaje economice?

Pe lângă experiența americană în materie de integrare a pieței muncii, **Europa Occidentală oferă un model sensibil diferențiat.**

Diferențele de flexibilitate internă între diferitele piețe europene ale muncii și rigiditatea mai mare a pieței noastre, atât de mult și uneori fals teoretizată chiar de economiștii de marcă, își au explicația tocmai în ignorarea condițiilor istorice concrete și exacerbarea încercărilor de a considera valabil un singur adevăr și o singură experiență.

Și pentru Piața Comună Occidentală, **imigrarea** a fost o sursă importantă de flexibilitate. Pentru est-europeni și pentru România, în afara faptului că piața muncii - pentru că și aici a existat totuși o piață - a funcționat pe alte principii, imigrarea nu numai că a lipsit dar, în aceste țări, a funcționat **emigrarea**.

Imigrarea a oferit mult timp daruri gratuite pentru piețele muncii din diferite țări; pe lângă câștigul unor brațe de muncă pentru care nu s-a cheltuit nimic din bugetele naționale sau private, aportul de forță de muncă prin **imigrare a fost suportul flexibilității și mobilității, considerate inima oricărei piețe a muncii.**

Nevoia de flexibilizare a pieței muncii este susținută, până la un punct, de importul de forță de muncă; această soluție nu poate, însă, opera pe termen lung, fără consecințe (naționale și internaționale) extrem de sensibile. Contracarea și înlocuirea acestei soluții solicită, între altele, și recurgerea la perfecționarea conținutului și metodelor de formare profesională, care sunt costisitoare.

Piețele occidentale ale muncii au cunoscut numeroase fenomene de imigrare/emigrare, dar și procese continue de perfecționare a sistemelor de formare profesională corespunzătoare segmentelor nou conturate și exigențelor tehnologice.

Italia și Spania, de pildă -, donatorii de ieri ai forței de muncă pentru piețele europene - sunt astăzi importatoare; aici imigrează lucrători tineri și puțin calificați. Soluția pentru emigrările din aceste țări a constituit-o forța de muncă ieftină din nordul Africii; aceasta ar putea fi înlocuită cu est-europeni, care au o bună pregătire și o experiență industrială incontestabilă.

Țările occidentale recurg astăzi la serioase măsuri pentru formarea profesională a tinerilor (În Franța, s-a hotărât ca 80% din tineri să aibă bacalaureatul; Spania și Regatul Unit au dezvoltat serios învățământul secundar și superior). (Va urma)

FACULTATEA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ A

La CNEAA obstinație fără explicație

Facultatea de Limba și Literatură Română așteaptă avizul favorabil cu îndreptățită speranță

Apărută încă din 1990, de la înființarea Universității „Spiru Haret”, Facultatea de Limba și Literatură Română este obiectul unei atitudini cel puțin ciudate din partea Consiliului Național de Evaluare și Acreditare Academică (CNEAA). Aceasta, deoarece facultatea, respectând dispozițiile Consiliului, în ultimii doi ani n-a mai organizat concurs de admitere, dar, în același timp, s-a interesat de rezolvarea „punctelor slabe” tocmai pentru a demonstra că dorește să facă un învățământ de calitate și că decizia inițială a CNEAA a fost pripită. Nu a fost să fie astfel, din păcate, deoarece în ședința sa de luni, 21 oct. a.c., CNEAA a convenit să nu supună spre avizare dosarul depus de facultate pentru acordarea autorizației provizorii de funcționare. Gestul comisiei CNEAA este surprinzător, având în vedere că documentul întocmit de comisia de specialiști cu prilejul vizitei la facultate nu semnaleză nici un fel de nereguli și disfuncționalități care să atragă viza nefavorabilă. Probabil, însă, comisia CNEAA-ului a dorit să rămână fidelă primei decizii (luată nu în urma vizitei, ci doar a studierii dosarului) și, deși a menționat în procesul-verbal aspectele pozitive din activitatea facultății, între timp s-a răzgândit.

Nu știm dacă putem acuza de obstinație comisia de specialitate. Putem doar să ne întrebăm de ce dacă a constatat că „statul de funcții este alcătuit potrivit normativelor în vigoare”, că „personalul (didactic - n.n.) încadrat în acest stat este în majoritate titularizat în învățământul superior și abilitat să predea disciplinele repartizate”, nu a ținut seama de propriile afirmații, semnate și parafate de cei trei membri ai comisiei ce au vizitat facultatea?

Sunt și alte neconcordanțe între ceea ce au lăsat scris pe hârtie membrii comisiei și votul de luni.

La capitolul „conținutul învățământului”, cel mai important și elocvent capitol pentru existența unei facultăți (n.n.) „Fișa vizitei” consemnează: „Facultatea își propune să funcționeze cu o secție de zi și cu una la fără frecvență. Planurile de învățământ reprezintă, în mare parte, principiile ce guvernează un astfel de document. Există discipline obligatorii, opționale și facultative; fundamentale, de specialitate și complementare. La învățământul de zi, numărul de ore săptămânal este de 24.

Misiunea didactică impune trecerea modulului psiho-pedagogic între disciplinele obligatorii. Deocamdată, acest pachet nu are un regim precizat” (n.n.) De altfel, redăm alăturat facsimilul acesta ca și pe cel privind baza materială.

De asemenea, despre „formațiunile de lucru” se afirmă negru pe alb că sunt „corespunzătoare normativelor”. Probele de concurs pentru examenul de admitere pe care facultatea tocmai îl organizează sunt stabilite potrivit Metodologiei Ministerului Învățământului: lucrare scrisă la lb. română, lucrare scrisă la literatura română și probă orală la limba

străină. Oare pentru că domnii profesori care au vizitat facultatea „nu au înțeles alternativa lb. spaniolă/lb. rusă la fără frecvență, specializarea B”, să fi fost atât de drastic CNEAA? N-am crede, deoarece conducerea facultății, și este de menționat și de reținut că rectorul Universității „Spiru Haret” este nimeni altul decât reputatul lingvist academicianul profesor Ion Coteanu (oare nu se pricepe domnul profesor la organizarea studiului?! - n.n.), poate, cu siguranță, oferi explicații pertinente pentru această așa-zisă „neînțelegere”.

Uimirea este însă și mai serioasă când citești, la capitolul „material didactic”, că se consideră - „având în vedere calitățile profesorilor și posibilităților tehnice ale universității că există premise pentru apariția rapidă a unor cursuri și manuale. Patru asemenea auxiliare se află în faza de definitivare”. Deci, iată, este foarte clar că nu există în nici un fel problema cursurilor și a manualelor tipărite. Că ele nu sunt gata încă e de vină CNEAA, care a stopat timp de doi ani activitatea facultății. Același CNEAA, care recunoaște, (nu?) cu cinism, că acest aspect nu reprezintă o problemă.

Ultimul capitol al procesului-verbal consemnează din nou că baza materială a facultății există la nivelul standardului („spații de învățământ, laboratoare multi-media, de informatică”).

Dacă profesorii sunt buni, dacă curriculum de învățământ este foarte bun, dacă baza materială există, de ce nu se poate acorda avizul favorabil?! Să fie de vină faptul că, deocamdată, despre „cercetare științifică nu este cazul să se vorbească” (lucru absolut normal pentru o facultate abia apărută și care pe deasupra de doi ani de zile a stat cu sabia lui Damocles deasupra - n.n.)! Nici pomeneală! Tare ne este teamă că „răzgândirea” comisiei are la bază cine știe ce răutăți nejustificabile.

Probabil, faptul că, în 1996, Consiliul s-a văzut obligat prin sentință judecătorească să facă vizita la Facultatea de Limba și Literatură Română a Universității „Spiru Haret” nu este ușor de uitat și de iertat de onoratul consiliu.

Această explicație însă nu folosește intereselor învățământului românesc, pe care CNEAA a fost abilitat prin lege să le slujească. Dacă adevărul este numai unul, el nu poate aparține și plusului dat în „Fișa vizitei” și votului negativ al comisiei. Oricare ar fi supărările și înfrângerile CNEAA, acesta trebuie, este obligat de înalta responsabilitate morală și civică pe care o are, să și le depășească și să demonstreze obiectivitate și consecvență. Ceea ce de altfel și așteaptă Facultatea de Limba și Literatură Română a Universității „Spiru Haret”.

Extrase

din „Fișa vizitei”

Comisiei de specialitate

5.2. Constatările delegației
 Considerăm - având în vedere calitatea profesorilor și posibilitățile tehnice ale universității - că există premise pentru apariția rapidă a unor cursuri și manuale. Patru asemenea auxiliare se află în faza de definitivare.

5.2. Constatările delegației
 Facultatea își propune să funcționeze cu o secție de zi și cu una la fără frecvență. Planurile de învățământ reprezintă, în mare parte, principiile ce guvernează un astfel de document. Există discipline obligatorii, opționale și facultative; fundamentale, de specialitate și complementare. La învățământul de zi, numărul de ore săptămânal este de 24.

6.2. Constatările delegației
 Facultatea are convenții cu Fundația „Comitetul de Mădă” pentru utilizarea unor spații de lucru în scopul desfășurării activității Universității „Spiru Haret”. Cursurile de studiu a fost în opțiunile de învățământ și în formatele de studiu.
 Biblioteca se află în curs de amenajare.
 Universitatea dispune în laboratorului multi-media de informații și de specialitate, care se vor afla la dispoziția facultății.

1.2. Constatările delegației
 Facultatea de Limba și Literatură Română de care se referă Hotărârea judecătorească nu a mai dezvoltat învățământul în anul universitar 1995-1996.
 Prin urmare Comisia CNEAA a analizat documentul în care se propune înființarea unei Facultăți de Limba și Literatură Română care să funcționeze începând cu anul universitar 1996-1997. Dosarul a fost depus în forma legală la CNEAA.

MEMBRUL DELEGATIEI CARE A COMPLETAT FISA
 SENNATURI
 CONDUCATORUL UNITATII DE INVATAMANT
 SEFUL DELEGATIEI

Data 18 octombrie 1996

UNIVERSITĂȚII „SPIRU HARET” ÎN ATENȚIA PRESEI

Concurs de admitere la Universitatea „Spiru Haret”

- Facultatea de Limba și Literatură Română a fost apreciată pozitiv de către Comisia de specialitate a Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare -

Universitatea „Spiru Haret”, componentă a Fundației „România de Măine”, organizează astăzi, de la ora 8,00, concurs de admitere la facultățile pentru care, prin hotărâri judecătorești rămase definitive, au fost anulate rapoartele de neautorizare emise de Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare. Aceste facultăți sunt: Marketing și Comerț Exterior, Limba și Literatură Română, Matematică-Informatică, Geografie, Muzică. Dintre ele, Facultatea de Limba și Literatură Română a fost evaluată recent, prin vizita la fața locului, de către Comisia de științe umaniste a Consiliului. Deoarece concluziile pozitive scrise în „Fișa vizitei” nu coincid cu informațiile negative difuzate ulterior din partea Consiliului am încercat să aflăm realitatea, pentru informarea corectă a candidaților la admitere.

C.N.E.A.A. nu a propus în această săptămână nici autorizări, nici neautorizări

Întâi, o precizare: după cum ne-a declarat prof. univ. dr. Paul Sterian, secretar al Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare, în ultima din ședințele ținute până acum (21 octombrie) Consiliul nu a luat în discuție nici o propunere privind autorizarea sau neautorizarea vreunei facultăți sau specializări. Atât doar: unele comisii, între care și cea de științe umaniste, și-au depus documentele întocmite în urma evaluărilor din zilele anterioare. Cel mai devreme, aceste documente vor fi discutate în următoarea ședință a Consiliului, din 4 noiembrie.

Școlarizarea este luată de la început

În ceea ce privește Facultatea de Limba și Literatură Română a Universității „Spiru Haret”, documentul care atestă efectuarea vizitei la fața locului - „Fișa vizitei” - este pozitiv.

Reamintim că această facultate și-a început activitatea în anul universitar 1992 - 1993 și a funcționat până în anul universitar 1995 - 1996, când și-a suspendat cursurile, pentru că nu a primit autorizația provizorie de funcționare.

Deoarece evaluarea pe a cărei bază nu a fost acordată autorizația nu a cuprins, conform Legii nr. 88/1993, și vizita la fața locului și deoarece facultatea îndeplinea, totuși, standardele specifice pentru autorizare, conducerea universității a atacat în instanță hotărârea de neautorizare. Instanța i-a dat câștig de cauză. Și așa, însă, Universitatea a depus la Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare un dosar nou pentru autorizarea Facultății de Limba și Literatură Română, cu începere din anul universitar 1996 - 1997. Este ceea ce a constat și a consemnat în primul rând comisia care, de această dată, a efectuat o vizită la fața locului: „Facultatea de Limba și Literatură Română la care se referă Hotărârea judecătorească nu a mai școlariat începând cu anul universitar 1995 - 1996. Prin urmare, Comisia C.N.E.A.A. a analizat dosarul în care se propune înființarea unei Facultăți de Limba și Literatură Română care va școlaria începând cu anul universitar 1996 - 1997. Dosarul a fost depus cu forme legale la C.N.E.A.A.”.

Dotarea, încadrarea, aspectul general pe care le prezintă Facultatea de Limba și Literatură Română a Universității „Spiru Haret” îi dau acesteia dreptul să aspire la obținerea autorizației provizorii de funcționare, ca primă etapă a acreditării. Reprezentantii comisiei de evaluare care au vizitat facultatea - prof. univ. dr. Dan Horia Mazilu, prof. univ. dr. Vasile Arvinte, prof. univ. dr. Ștefan Avădanei - au apreciat ca atare, în scris, sub semnătură, cele constatate. Totuși, nu putem să nu observăm că reevaluarea de acum a facultății a făcut-o aceeași comisie care făcuse și evaluarea anterioară, dar fără necesara vizită la fața locului, evaluare al cărei rezultat a fost, în cele din urmă, anulat prin hotărâre judecătorească.

FLORIN ANTONESCU

Concluziile vizitei la fața locului sunt bune

În continuare, „Fișa vizitei” cuprinde, în ordine, constatările privind personalul didactic, conținutul învățământului, formațiile de lucru, materialul didactic, baza materială, cercetarea științifică din facultate. Constatările sunt bune în foarte mare măsură. Astfel, se spune că statul de funcțiuni este alcătuit potrivit normativelor în vigoare, că planurile de învățământ cuprind discipline obligatorii, opționale și facultative, conform standardelor, că formațiunile de lucru sunt alcătuite în mod corespunzător, că există premise pentru apariția rapidă a tuturor cursurilor și manualelor ce se vor preda, că sunt săli de curs și de seminar, precum și laboratoare multi-media, de informatică și de psihologie.

Laboratorul multi-media, pentru studierea limbilor străine, pe care l-am văzut în timpul instalării sale, cu puține zile înaintea concursului de admitere de azi, este cel mai modern de acest fel din tot învățământul nostru. Are 20 de computere și fiecare îi dă studentului posibilitatea să asculte lecturi în limba pe care o studiază, să regleze viteza lecturii, să o segmenteze, să reia ce cuvinte și ce pasaje vrea, să consulte dicționarul și gramatica în timpul audierii, să-și înregistreze propria lectură și s-o compare cu lectura vorbitorului nativ. Studenții de la Limba și Literatură Română vor lucra și în Laboratorul de informatică, prelucrare a datelor și statistică socială, dotat cu 30 de P.C.-uri Pentium Profesional. Cei care vor dori să devină profesori vor frecventa cursul și laboratorul de psihologie, pentru a urma seminarul pedagogic, așa cum cere Legea învățământului. Ca și ceilalți studenți ai universității, cei de la Limba și Literatură Română vor avea acces și la librăria abia deschisă, cu un sistem ingenios și rapid pentru alegerea și cumpărarea cărții universitare. Biblioteca, accesibilă tuturor studenților, este o altă sursă de pregătire. Săliile obișnuite de curs și de seminar au capacitatea și suprafața pe care le impun standardele.

Încadrarea cu personal didactic depășește cu mult standardele. Toți cei care vor preda în facultate sunt titulari în învățământul superior (standardele impun 70 la sută), iar dintre aceștia 57,68 la sută sunt profesori și conferențieri (standardele impun 30 la sută).

FACULTATEA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ A UNIVERSITĂȚII „SPIRU HARET”

O poziție contradictorie a Consiliului Național de Evaluare și Acreditare Academică

Într-o ședință a Consiliului Național de Evaluare și Acreditare Academică, desfășurată zilele trecute, domnul Marian Angheloiu, inspector de specialitate în cadrul acestui organism, a declarat că după ce s-a efectuat analiza preliminară a rapoartelor de autoevaluare a unor instituții de învățământ superior, urmează ca în viitorul apropiat să se facă o serie de alte vizite.

În cadrul unităților de învățământ superior particular pentru care nu s-a propus autorizarea, se află și Facultatea de Limba și Literatură Română de la Universitatea „Spiru Haret”.

Dar, la sediul acestei universități, la Facultatea de Limba și Literatură Română, specializarea „Limba și Literatură Română - o limbă străină”, există o fișă a unei vizite precedente de 10 pagini, întocmită cu câteva zile înainte, din care spicim următoarele:

La capitolul 1, Statutul juridic și misiunea instituției de învățământ, la constatările delegației sunt trecute următoarele: „Facultatea de Limba și Literatură Română la care se referă hotărârea judecătorească nu a mai școlariat studenți începând cu anul universitar 1995-1996. Prin urmare, comisia CNEAA a analizat dosarul în care se propune înființarea unei Facultăți de Limba și Literatură Română care să școlarizeze începând cu anul universitar 1996-1997. Dosarul a fost depus cu acte legale la Consiliul Național de Evaluare și Acreditare Academică”.

În cadrul aceleiași „Fișe de vizită” la capitolul nr. 2, Personalul didactic, la constatările vizitei se scrie: „Statul de funcții este alcătuit potrivit normativelor în vigoare, cu excepția postului de profesor nr. 5. Personalul încadrat în acest stat este în majoritate titularizat în învățământul superior și abilitat să predea disciplinele repartizate.”

În ceea ce privește conținutul învățământului, facultatea își propune să funcționeze cu o secție de zi și cu una de fără frecvență. Planurile de învățământ respectă, în mare parte, principiile ce guvernează un astfel de document. Există discipline obligatorii, opționale și facultative, fundamentale, de specialitate și complementare.

În cadrul aceluiași capitol, la constatările delegației se specifică următoarele: „Formațiile de studiu corespund normativelor, cu excepția secției Română - A, mult prea numeroasă. În dosar, facultatea declară că va organiza admiterea potrivit Metodologiei Ministerului Învățământului. În această situație specializările B nu pot fi divizate. Rezultatele admiterii pot duce la modificarea statutului de funcții.

1. Lucrarea scrisă la limba română.
2. Lucrarea scrisă la literatura română.

3. Proba orală la limba străină. În ceea ce privește materialele didactice de care dispune universitatea, delegația a constat următoarele: „Considerăm - având în vedere calitățile profesorilor și posibilitățile tehnice ale universității - că există premise pentru apariția rapidă a unor cursuri și manuale”.

Facultatea, având o convenție cu Fundația „România de Măine”, are ca bază materială unele săli de curs și seminar, aflate la dispoziția Universității „Spiru Haret”. Comisia Consiliului Național de Evaluare și Acreditare Academică a primit o listă cu toate spațiile de învățământ utilizate și cu formațiile de studiu. De asemenea, facultatea dispune și de o bibliotecă, aflată în curs de amenajare. La capitolul Bază materială, constatările delegației au fost următoarele: „Universitatea dispune de laboratoare multi-media, de informatică și de psihologie, care se vor afla la dispoziția facultății”.

Această „Fișă a vizitei” poartă, pe fiecare din cele 10 pagini, următoarele semnături: Șeful delegației - profesor universitar Vasile Arvinte; membrii delegației - profesorii universitari Dan Horia Mazilu și Ștefan Avădanei.

Ne întrebăm pe ce se bazează comunicarea făcută publică de CNEAA, în condițiile în care autorități universitare din Comisia de specialitate a acestui organism au constat îndeplinirea criteriilor cerute de lege pentru autorizare?

LUCIAN BOCIANU

Articol apărut miercuri
23 octombrie, 1996.

Actualitatea unei abordări

(Continuare din pag. 1)

Este logic și de bun simț a conchide că în societate, în succesiunea stadiilor dezvoltării sale, pe lângă conformismul ce se instalează prin obiceiuri, credințe etc. este nevoie de un factor reglator, „care să observe și să călăuzească societatea și care să sancționeze chiar tot ceea ce ar deranja buna funcționare și normala îndeplinire a relațiilor sociale. Cu alte cuvinte, orice societate organizată trebuie să aibă o **autoritate conducătoare**. „Dealtminteri, atrage atenția sociologul, nici nu se poate concepe existența și buna funcționare a organizării sociale lipsită de lege și autoritate”. În demonstrația sa, organizare „înseamnă stabilitate, continuitate și corelație între diferitele organe sociale, iar acestea nu se pot realiza decât prin ajutorul unei autorități. De aceea, dorința de libertate nu poate urmări distrugerea autorității, care este un element fundamental și necesar pentru societate” (p. 338).

În acest punct al demonstrației apare în mod logic cerința aprofundării ideii sau conceptului de autoritate, pentru

a înțelege geneza și caractererele sau trăsăturile ei. Iar dacă, în concepția unor sociologi, autoritatea a fost explicată din perspectivă psihologică, fie ca produs al psihismului individual (dorința sau instinctul de supunere sau dominare), fie ca problemă centrală de „psihologie a mulțimii”, amendând asemenea abordări, Petre Andrei scrie că deși „în sufletul omenească este tendința de predominare, de afirmare a personalității, nevoia de a extinde puterea sa și asupra altora, precum există, pe de altă parte, și trebuința de siguranță și de protecție din partea altcuiva”, asemenea împrejurări „nu pot explica nașterea autorității propriu-zise”, pentru aceasta fiind necesar a privi „viața socială în ansamblul ei, căci autoritatea este rezultatul unor anumite raporturi de forță ale indivizilor într-un grup social” (p. 339).

Dacă, din perspectivă istorică, autoritatea a cunoscut diferite faze de evoluție, fiind mai întâi **personală**, o dată cu dezvoltarea și progresul organizării politice a societății, a devenit **instituțională**. Potrivit demonstrației sociologului,

„purtătorii autorității nu mai sunt în acest moment anumiți indivizi, ci instituțiile care au un caracter de obiectivitate bine distinct. Se înțelege însă că instituțiile acestea sunt ele însele reprezentate și conduse de anumite persoane, dar acestea nu se mai confundă cu instituția și autoritatea. Diferența dintre aceste două moduri de concretizare ale autorității constă în aceea că în prima formă autoritatea emană de la indivizi și se poate schimba odată cu ei, pe când în a doua formă orice autoritate are ca origine o instituție constantă, care se impune persoanelor și durează mai mult decât indivizii” (p. 341).

Evoluția istorică a autorității apare ca un însoțitor permanent al creșterii gradului de organizare și armonizare a dezvoltării societății, un asemenea proces dând consistență vieții democratice, împlinirii aspirațiilor de libertate și manifestare coerentă a omului în cetate.

Aceasta presupune însă a examina, fie și pe scurt, principalele trăsături sau caracteristici ale autorității, fapt ce permite sublinierea funcției acesteia în contextul tranziției de la un sistem politic la altul.

1) **Petre Andrei, Opere sociologice, vol. III, Editura Academiei, București, 1978, p. 335. În continuare trimiterile la acest volum vor fi menționate în text.**

O.S.C.E. - un potențial insuficient valorificat

(Continuare din pag. 1)

Ce a devenit în aceste împrejurări procesul multilateral declanșat de Conferința de la Helsinki pentru securitate și cooperare în Europa (1973-1975)? Acest proces - cunoscut îndeobște sub numele de „Procesul CSCE” - nu a putut să se impună ca modalitate organizatorică și politică majoră a Europei de după 1989. El a suferit, după cum se știe, o marginalizare, care s-a datorat, pe de o parte, preeminenței active a instituțiilor europene și euro-atlantice sus-amintite, ca și, pe de altă parte, slabei sale organizări instituționale. Ceva mai mult, această marginalizare a fost însoțită, la un moment dat, de o banalizare a ceea ce alcătuisese la vremea respectivă originalitatea și forța Conferinței de la Helsinki. Regula de aur a

consensului a fost repusă în cauză în anumite cazuri, ceea ce a permis, bunăoară, suspendarea **sine die** a Republicii Federale Iugoslavia de la activitățile CSCE. Până la urmă, lucrurile au evoluat însă în bine, pe măsură ce activitățile CSCE s-au structurat în plan instituțional și programatic. Pe baza hotărârilor adoptate de **summit-ul CSCE** de la Budapesta (decembrie 1994), „Procesul CSCE” s-a transformat în OSCE - Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa - o organizație regională în toată puterea cuvântului, dispunând de structuri instituționale adecvate, ca și de competențe sporite.

În noua arhitectură a Europei, OSCE poate și trebuie să joace un rol considerabil în domeniul de interes major precum diplomația preventivă, măsurile de creștere a încrederii

și securității și de dezarmare convențională, cooperarea economică, tehnico-științifică, culturală și ecologică, ca și, bineînțeles, în promovarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului într-o Europă nouă, liberă, democratică și prosperă. OSCE va putea să răspundă unor astfel de exigențe, dacă va aplica, în continuare, normele democratice ce-i sunt proprii și dacă relațiile dintre ea și instituțiile europene și euro-atlantice vor fi marcate nu de rivalitate, ci de un spirit autentic de înțelegere și de conlucrare. Să sperăm că **summit-ul OSCE** - care se va ține la Lisabona la începutul lunii decembrie - va înțelege cum se cuvine menirea acestei organizații paneuropene și-i va impulsiona acțiunea în domenii de interes major pentru Europa de azi și de mâine.

Societatea și studiul politicii

4. Strâns legat de conceptul de sistem politic este acela de regim politic, dezbaterile în jurul acestuia generând o serie de controverse. Într-o accepție mai largă, regimurile politice sunt considerate moduri de exercitare a puterii, dar după unele abordări teoretice, regimul politic poate fi definit numai prin referire la modul de organizare a statului, în timp ce altele extind definirea la organizarea întregului sistem politic, regimurile politice constituind, în cele din urmă, un fel de încarnare a unei anumite filosofii sociale.

Răspunde exigențelor analizei științifice și este mai aproape de realitate opinia, relativ mai răspândită, potrivit căreia prin regim politic se

poate înțelege modul concret de organizare și funcționare a sistemului politic, de constituire a organelor de conducere în societate în raport cu cetățenii. Rezultă că regimul politic exprimă un raport direct între organele de conducere din societate și cetățeni, organele de conducere nefiind legate numai de stat, ci de întregul sistem politic, dar nu în sensul de a se

confunda cu acesta și a-i lua locul, ci exprimând funcționarea lui efectivă. Regimurile care, într-o formă sau alta, dau expresie voinței și intereselor cetățenilor sunt în esența lor democratice, după cum cele care nu urmează acestei căi sunt de factură autoritară, dictatorială. Diversitatea constituirii și evoluției regimurilor politice se arată a fi în strânsă legătură cu

Continuitate și ruptură

Dr. Ion MITRAN

La Editura Fundației
„România de Măine”

Ion Florea

Mistica politică
și paradoxurile
democrației

EDITURA FUNDATIEI
ROMANIA DE MAINE

modul de accedere la putere și exercitare a acesteia, în moduri democratice sau nedemocratice, după cum anumiți factori sociali și economici pot genera sau stimula un gen sau altul (democratic sau autoritar, totalitar) de regim politic.

Există abordări care restrâng definirea regimului politic la organizarea statului, ca principală instituție politică, echivalând statul cu un tip sau altul de regim politic. Esențiale sunt, desigur, natura regimului politic, modalitățile sale de funcționare (democratică sau dictatorială), valorile pe care le promovează etc.

Diverși autori găsesc explicații similare sau apropiate pentru a descrie regimul politic. Astfel, în timp ce unii consideră regimul politic ca fiind un ansamblu coerent și structurat, ale cărui părți sunt interdependente și reacționează global la modificările mediului, alții echivalează regimul politic cu modul de angajare a raporturilor politice de adevărate a statului la scopurile puterii și la menirea socio-umană a exercitării ei. Din perspectiva eficienței procesului de guvernare, alți analiști conferă regimului politic atributul de modalitate de a răspunde problemelor de ordin organizatoric ce se pun guvernării.

Pornind de la formele de expresie ale exercitării puterii sau actelor de guvernare, analizele politice, limbajul politic în general utilizează diverse accepții ale conceptului de regim politic. Astfel, se cunoaște regimul parlamentar sau reprezentativ - republican sau monarhic - în care parlamentul deține un rol preponderent, iar șeful statului - dacă este monarh - are rol nesemnificativ în viața politică; în sistem republican, președintele este ales de către parlament, are prerogative reduse, fiind dependent de parlament. În regimul politic prezidențial, președintele este și șef al guvernului, parlamentul și președintele având aceeași sursă de investire, voința poporului,

adică au legitimitatea alegerii prin vot universal. Există variante de regim prezidențial în care președintele este secondat de un prim-ministru, al cărui rol este însă mai restrâns în raport cu ceea ce tradițional înseamnă un șef de guvern. O variantă de regim republican care îmbină trăsături ale regimului prezidențial și ale celui parlamentar sau reprezentativ o constituie regimul semiprezidențial. Acesta presupune un președinte ales prin sufragiu universal și cu anumite puteri proprii; un prim-ministru și un guvern care răspund în fața parlamentului. Raporturile dintre președinte, parlament și șeful guvernului pot fi diferite, în funcție de normele constituționale. Constituția României dă expresie unui asemenea tip de regim politic.

Din practica istorică este cunoscut și regimul militar, regim în care puterea politică este preluată și exercitată de cadre militare; în funcție de împrejurări, regimul militar poate fi dictatorial sau cu caracter general democratic. Regimul militar poate recurge la militarizarea unor sectoare de activitate și guvernează prin decrete-lege.

Asemeni sistemelor politice, regimurile politice au o dinamică proprie, aflându-se mereu sub semnul schimbării, al continuității și discontinuității, schimbări normale, așteptate, uzuale, la distanțe mai mari sau mai mici de timp, în funcție de durata ciclurilor electorale. Regimurile politice cunosc însă și schimbări bruște, rupturi sau revoluții generate de izbucnirea unor ciocniri de interese, de procese de erodare, mai ales în cazul regimurilor nedemocratice. În cadrul unuia și aceluiași sistem politic, inclusiv cel democratic, pluralist, se pot succeda tipuri diverse de regim politic, în înțelesul de modalitate concretă de exercitare a puterii politice, de îndeplinire a mandatului încredințat de alegători.

O PROBLEMĂ VECHĂ ÎN PLINĂ ACTUALITATE CONTRIBUȚII LA DEFINIREA CONCEPTULUI DE PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL

(Continuare din numărul trecut)

Valorile culturale naționale

Dificultatea circumscrierii cât mai adecvate a sferei conceptului de patrimoniu cultural național este legată de multitudinea de sensuri pe care le au noțiunile de **cultură** și **cultural** în literatura de specialitate. Este cunoscut că disciplinele teoretice sau istorice, având ca obiect de studiu fenomenul cultural, formulează și operează cu definiții diferite ale conceptului de cultură, care poartă pecetea unghiului specific de abordare a culturii. Aceste definiții - care ating cifra de 200 - au fost ele însele analizate și clasificate pe tipuri de definiții - **descriptive, istorice, normative, psihologice, structurale, genetice.**

Dacă înțelegerea filosofică a culturii subsumează acestui concept fie totalitatea valorilor (materiale și spirituale), fie doar ansamblul valorilor spirituale, abordările specifice disciplinelor particulare asupra culturii, într-un fel, concretizează viziunea generală, integratoare asupra culturii, dar, mai ales, explicitează și largesc înțelegerea filosofică a culturii. Cum releva Ernst Cassirer, în **Eseu asupra omului**, „o filosofie a culturii pleacă de la presupunerea că universul culturii umane nu e un simplu agregat de fapte vagi și detașate. Punctul ei de plecare și ipoteza ei de lucru sunt încorporate în convingerea că razele diferite și aparent dispersate pot fi adunate la un loc și aduse într-un focar comun”. La Cassirer, acest focar îl constituie simbolul, capacitatea de simbolare și simbolizare, considerată ca definitorie pentru om și care-și găsește expresia în creațiile culturale. În perspectiva teoretică deschisă, încă în secolul trecut, de H. Rickert, W. Windelband, R.H. Lotze, M. Scheler, Fr. Nietzsche, astăzi se bucură de largă recunoaștere ideea că **valoarea** este acel element ce leagă organic între ele formele culturii, constituind, în același timp, o caracteristică emblematică a culturii. Pe bună dreptate, Tudor Vianu remarcă, în acest sens, că „problema valorii stă în centrul unui curs filosofic despre cultură”.

Din această perspectivă, „instrumentalizarea” conceptului filosofic de cultură, în vederea elaborării unei concepții coerente asupra patrimoniului cultural național, se dovedește deosebit de fertilă, conducând la ideea că, în esență, acesta se constituie și se afirmă ca **patrimoniu de valori culturale naționale.**

Conceptul de patrimoniu cultural, în formularea de mai sus (corectă, dar oarecum vagă, generală, ca orice abstracție filosofică, de altfel), devine transparent și limpede, capătă, într-un fel, „carne și oase” prin precizări cu caracter de relevanță, care vin din spațiul teoretic și istoric al unor numeroase discipline - antropologia culturală, etnologia, culturologia, teoria artei, teoria literaturii, estetica, sociologia culturii, psihologia (axată fie pe creație, fie pe obiectul cultural, fie pe receptarea culturii), istoria (cu diferitele ei ramuri - culturii,

mitologiilor, religiei, literaturii, artei, arhitecturii etc.), arheologia etc.

Este indubitabil că în constituirea unei științe sau discipline aparte, care are drept obiect patrimoniul cultural, cu un univers teoretic, metodologic și practic autonom (ce se poate numi **Știința patrimoniului cultural național** sau **Patrimoniologie culturală**, ca știință interdisciplinară), o însemnătate deosebită au avut-o rezultatele valoroase obținute în **cercetarea concretă** a diferitelor culturi (etno-culturi) sau a diferitelor domenii particulare ale culturilor (ca, de exemplu, mitologiile și religiile).

Din acest punct de vedere, discipline teoretice ca etnologia, antropologia culturală, sociologia, ca și multe discipline cu caracter istoric, nu numai că au adus în prim plan diversitatea etno-culturală, ci au și evidențiat că **această diversitate constituie ea însăși o valoare**, care trebuie protejată și valorificată, sensibilizând conștiința națională a popoarelor asupra însemnătății patrimoniului cultural.

În circumscrierea sferei patrimoniului cultural, e necesar să operăm cu un concept al culturii mai larg (într-un fel, interdisciplinar), care să îmbine cu suplețe, dar operațional, perspectivele filosofică, sociologică, etnologică și antropologică asupra fenomenului cultural. Un asemenea demers este, într-o măsură sau alta, aplicat, în practica cercetării științifice, de numeroși savanți (de la Marcel Mauss și Paul Ricoeur la E. Sapir și Claude Lévi-Strauss).

În perspectiva sociologică, Dimitrie Gusti privește cultura la trei niveluri: **sistem de bunuri culturale, totalitate de reguli obiectivate în instituțiile unei societăți și cultura personală**, ceea ce conduce, pe de o parte, la o legitimă largire a conceptului de patrimoniu cultural național, iar pe de altă parte, la o abordare în manieră dinamică a acestui concept.

Plasarea bunurilor culturale în sfera patrimoniului național se operează în funcție de o multitudine de criterii. În prim plan, însă, se situează măsura în care operele culturale îmbină organic criteriile valorice inerente fiecărei specii a culturii cu cele care decurg în chip firesc din valorile ce structurează conștiința națională.

Conceptul de patrimoniu cultural nu poate fi privit numai static, ca tezaur de bunuri culturale constituit, ci, din punct de vedere sociologic, el trebuie abordat și analizat, mai ales, din perspectivă **dinamică.** Aceasta presupune a **lua în considerație** atât procesele sociale, cu funcție de suport și stimul al culturii, cât și instituțiile (guvernamentale și nonguvernamentale) care sunt, și e necesar să fie implicate, în cercetarea, cu mijloacele științelor moderne, a condițiilor de afirmare a creativității și în impulsivarea creației culturale originale și ca valoare prin strategii și programe culturale coerente și de largă deschidere spirituală. În sens dinamic, deci,

Prof.dr. Ion REBEDEU

patrimoniul cultural include inteligența și creativitatea spirituală națională (potențialul de creație al națiunii), care-și găsește materializarea în opere culturale, precum și instituțiile de stat - de la cele de învățământ și cercetare până la structurile culturale patronate de Ministerul Culturii și Academia Română - și formele noi de implicare a societății civile în stimularea creației spirituale, mai ales, **fundațiile și asociațiile culturale.**

Bunurile culturale care, prin valoarea lor artistică, istorică, arhitecturală, religioasă, arheologică, etnologică etc., constituie obiecte patrimoniale, se structurează pe niveluri, în funcție de însemnătatea lor. În acest sens, se operează distincția între, pe de o parte, **Patrimoniul cultural național**, care include în sine, după criterii rigurose stabilite de instituții specializate, **valorile de Tezaur și valorile de Fond**, și aflându-se nemijlocit (ca proprietate, circulație și protecție) în sfera prerogativelor statului și, pe de altă parte, **Patrimoniul cultural comun**, din care fac parte, mai ales, bunurile culturale ce nu intră în evidența centralizată a statului, fiind în proprietatea comunităților locale - primării, școli etc. - sau a unor persoane particulare.

Pe lângă direcția fundamentală de examinare, prin raportare la valorile etno-spirituale, Patrimoniul cultural se impune a fi analizat și din alte puncte de vedere.

În ceea ce privește **proprietatea**, bunurile patrimoniului cultural și național aparțin națiunii, ele sunt inalienabile, statul având calitatea de agent uzufructuar în raport cu aceste bunuri. În planul proprietății, se operează justificat disocierea, în privința bunurilor patrimoniale, între **proprietate de stat, proprietate comunitară** (confe-siuni religioase, minorități

naționale etc.) și **proprietate individuală.** Se impune, însă, disocierea între două concepte cu semnificații diferite: **proprietate și apartenență** în sistemul bunurilor patrimoniale. Valorile, patrimoniul cultural aparțin întregului popor, statului, indiferent de forme de proprietate, și, ca atare, ele nu pot fi în nici un fel înstrăinate.

Formele de proprietate menționate nu pot fi, în sine, ierarhizate valoric. Ca atare, e o prejudecată să se considere că numai statul poate să asigure o protecție eficientă bunurilor patrimoniale. În realitate, statul are obligația de a asigura, prin cadrul juridic instituit, protecția întregului patrimoniu cultural, fără a afecta proprietatea comunitară sau cea particulară asupra operelor de artă.

În ce privește **circulația valorilor patrimoniale**, în condițiile afirmării economiei de piață în țara noastră, a luat naștere și **piața organizată a obiectelor culturale și a operelor de artă**, cu unități specializate pentru achiziționarea și comercializarea operelor, organizarea de licitații publice etc. Aceasta obligă organismele statale, cu implicare în apărarea patrimoniului, să creeze o formă instituțională în măsură să urmărească - prin specialiști de înaltă competență, care, însă, trebuie formați - „piața de artă” și să ofere concluzii și sugestii instituțiilor răspunzătoare de patrimoniu cultural.

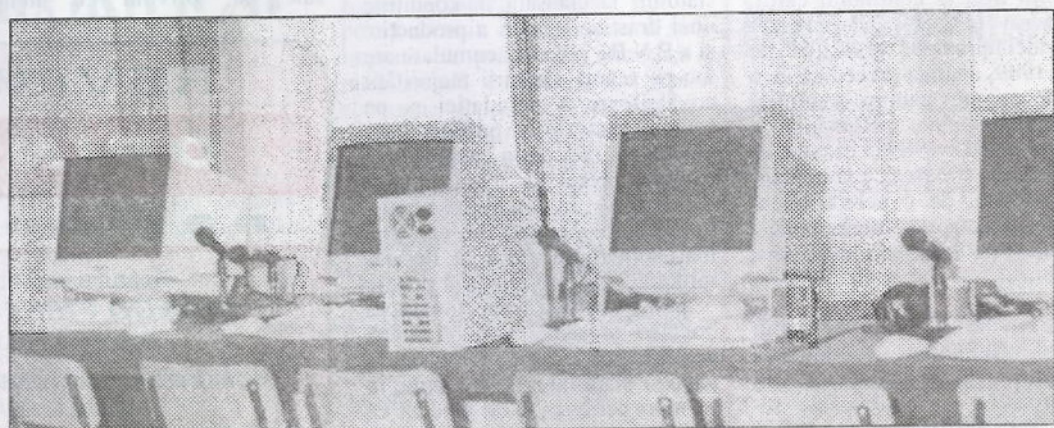
Ca expresie a identității spirituale a poporului, **Patrimoniul cultural național se află în raporturi strânse cu sistemul de valori al societății**: prin componentele sale cele mai semnificative ca substanță spirituală și durabilitate în timp, el se manifestă ca unul din **factorii constitutivi** importanți în raport cu sistemul axiologic al societății la un moment dat. Bunurile patrimoniale, prin

semnificațiile lor spirituale adânci, cheamă la viață, modelează și întrețin stări de spirit, valori și idealuri ce se înscriu ca adevărate linii de forță ale spiritualității la nivelul societății. Este vorba, mai ales, de acele valori psiho-afective, morale, istorice, estetice, politice și de atitudine față de viață și lume, care, plămădite printr-o îndelungată decantare a experienței sociale și umane, unesc și solidarizează membrii comunității naționale, îi stimulează la creație istorică și le orientează simțirea și acțiunea. Din sfera acestor valori fac parte prețuirea trecutului istoric și a înaintașilor, comunitatea de origine și continuitatea neîntreruptă pe același teritoriu, mândria și demnitatea națională, patriotismul, echilibrul, cumpătarea și măsura, atenuarea termenilor antinomici în cuprinsul tensiunilor de factură afectivă sau intelectuală, omnia în raport cu semenii, ironia ca mod de raportare la conflicte etc.

Valoarea și sacralitatea patrimoniului cultural - de la cel literar-artistic, religios și istoric până la cel arheologic, arhivistic și arhitectural - constă în aceea că ne dezvăluie **cine suntem, de unde venim, prin ce ne legitimizăm în istorie, în cultura și civilizația umană și cum trebuie să ne gândim și să ne proiectăm viitorul.** Patrimoniul cultural nu ne oferă numai elementele istorice și valorice pentru configurarea portretului etno-psihologic, spiritual al poporului român, ci și importante resorturi și impulsuri de factură axiologică și praxiologică, ceea ce face din patrimoniu cultural o forță vie, care contribuie în măsură semnificativă la conturarea sensurilor vieții indivizilor și ale destinului național.

Pe de altă parte, însuși patrimoniul cultural poartă o anumită amprentă a sistemului de valori al societății, în sensul că anumite modificări survenite în sensibilitatea axiologică - îndeosebi estetică și etică - a unei epoci și la nivelul criteriilor judecăților de valoare condiționează unele schimbări în optica de valorificare a unor bunuri culturale, cu predilecție din sfera artei.

Laboratorul audio și video pentru studiul limbilor străine - o nouă dotare pusă la dispoziția studenților, echipată cu aparatură modernă, cu sisteme computerizate de facilitare a asimilării limbilor străine, îmbogățește semnificativ baza materială științifică și didactică - a Universității „Spiru Haret”.

ECOUL UNUI STUDIU FUNDAMENTAL, DE LARG INTERES

Demers științific în interesul național al poporului român

Dr. Marin NEDELEA

Opinia publică informată cunoaște și apreciază rolul de autentic centru de concentrare intelectuală pe care îl îndeplinește de câțiva ani buni Fundația „România de Măine”. Atât Universitatea „Spiru Haret”, cât și numeroasele institute și consilii, pe cele mai diverse domenii ale științei, constituite în cadrul ei, și în jurul cărora gravitează numeroși intelectuali și oameni politici de marcă, de diferite orientări, i-au permis acestui for științific de anvergură națională să se manifeste nu doar ca o pepinieră de cadre, ci și ca un cadru propriu dezbaterii de înalt nivel a celor mai actuale probleme ale României de azi.

Titlul săptămânalului editat de această Fundație, „Opinia națională”, exprimă, poate, în modul cel mai adecvat năzuința ei de a da expresie rațională interesului național, ca factor de unire a diverselor forțe politice interne în vederea scoaterii țării din impasul în care a ajuns.

Înscrisă pe această direcție de cercetare, recent apăruta lucrare „Starea națiunii 1918-1996”, conține, cum o arată subtitlul ei, valoroase „Concluzii și opțiuni pentru România de mâine, pentru viitorul poporului român”, în fapt o motivare și o elaborare a unui program politic național, pe care autorii îl numesc „Program de unitate națională”. El a stat la baza constituirii, prin diligențele aceleiași Fundații, a Alianței Naționale pentru România de Măine, pentru Viitorul Poporului Român, ce se dorește a fi un organism public, obștesc, nepatrimonial, larg deschis, și care, așa cum îl definește președintele Fundației, profesorul universitar doctor Aurelian Bondrea, se va manifesta ca factor de stimulare a spiritului civic, democratic, de reunire, fără nici un fel de discriminări sau restricții, a tuturor cetățenilor animați de cauza intereselor naționale și doritori să participe la efortul constructiv de redresare a țării.

Este o nouă și semnificativă formă de manifestare a societății civile, la care sunt invitați să adere atât membrii colectivi - fundații, asociații, uniuni sau alte structuri organizate din sfera vieții sociale, economice, politice, științifice, culturale, juridice, profesionale, religioase sau de altă natură, cât și persoane particulare în nume propriu.

Fără a mai zăbovi asupra acestei noi structuri, care necesită, desigur, o prezentare aparte, să revenim însă la conținutul cărții, consacrat în principal analizei perioadei numite de „tranzitie”, de după 1989, analiză precedată de o scurtă privire asupra evoluției economico-sociale a României în intervalul 1918-1989 și urmată, ca o încheiere firească a concluziilor rezultate, de o schiță orientativă a obiectivelor fundamentale formulate pentru dezvoltarea țării în viitorul imediat și în perspectivă.

Se cuvine subliniată, din capul locului, originalitatea modului de elaborare a cărții, născută din numeroasele și laborioasele sesiuni și dezbateri științifice

organizate în ultimii ani de Fundația „România de Măine” și Universitatea „Spiru Haret” pe temele cele mai actuale, vitale ale prezentului și viitorului românesc, la care și-au adus contribuția prestigioase cadre didactice universitare proprii, și din alte institute de învățământ superior, cercetători din institutele Academiei Române și din alte foruri științifice, cadre de conducere pe linie de stat și economico-socială, deputați, senatori ș.a. S-a probat astfel, pe o scară mai restrânsă, viabilitatea ideii ce străbate ca un fir roșu demersul intelectual al lucrării: **necesitatea și posibilitatea conjugării eforturilor, la scară națională, pentru elaborarea, pe temeuri științifice, a răspunsurilor poporului și statului român la numeroasele și gravele sfidări ale prezentului, atât pe plan național, cât și în raport cu contextul internațional.** Răspunsuri care, fără a se cantona în perimetrul unei opțiuni politice particulare, de stânga ori de dreapta, să definească, din perspectiva intereselor naționale generale, căile cele mai eficiente, mai scurte și mai puțin dureroase de scoatere a țării din criză.

Dacă intelectualul este, potrivit definițiilor mai recente, nu atât posesorul de diplomă universitară, cât aceluși deținător de cunoștințe și cugetător creativ care se implică activ în dezbaterile de idei pusă în slujba cetății, strălucita pleiadă de intelectuali care înțeleg să se implice, prin structurile organizate de Fundația „România de Măine”, în înțelegerea și soluționarea problemelor țării oferă astfel un mobilizator exemplar de urmat.

Prezentarea ce se face în lucrare perioadei de tranziție și dificultăților ei nu este, firește, una de complezență. Sunt formulate, fără menajamente, adevăruri dureroase, contraperformanțe imputabile, în primul rând, guvernanților, fără a fi trecute însă cu vederea răspunderile ce revin și opoziției. „O analiză lucidă, depovărată de orice tentație a politizării - se spune în carte - ... nu poate să nu ducă la constatarea că ... în cadrul actual al tranziției, forma de economie către care conduce reforma este aceea a unui capitalism de tip vechi, sălbatic, care se caracterizează printr-un proces accelerat de acumulare primitivă și prin perpetuarea unei piețe negre brutale și prospere, ce sustrage peste 30% din circulația mărfurilor și a veniturilor cvenite statului. Declanșată în condițiile unei drastice scăderi a producției și a P.N.B., această acumulare are loc pe seama sărăcirii majorității covârșitoare a populației și pe seama sectorului public, care devine tot mai puțin capabil de a asigura protecția socială celor defavorizați. În condițiile actuale, în loc de o societate din care cea mai numeroasă clasă să fie cea mijlocie, ... se prefigurează practic o polarizare disproporționată a bogăției și sărăciei, în continuă amplificare, ... ceea ce îngustează până și piața internă și conține în ea mari pericole, fiind evident că sărăcia și mizeria subminează

democrația”. De aici, concluzia la fel de indubitabilă, după care prelungirea acestei stări economico-sociale, imensele pierderi absolute de avuție națională, de substanță economică și daunele ce derivă din darea înapoi a economiei, în timp ce alte țări au avansat, pun în pericol viitorul națiunii, al independenței țării, fără a mai aminti că se creează mari obstacole (în calea) integrării României în noua diviziune internațională a muncii, inclusiv procesului aderării sale la Uniunea Europeană...”

Înrăutățirea situației economico-sociale, notează autorii, își are originea în subiectivismul și amatorismul puterii, în măsurile voluntariste, pripite, ori în încetineală, indecizie și jumătăți de măsuri, în alte cazuri, „dar și în refuzul evident al forțelor de opoziție de a intra în dialog și a stimula astfel șansa constructivă a schimbărilor calitative, prin măsuri treptate de adaptare, convenite prin apreciere lucidă, realistă a posibilităților”. Mai mult chiar: „trecerea pe un plan secundar a intereselor naționale, atmosfera încrâncenată de luptă politică, adesea într-un limbaj agresiv, concentrate exclusiv în jurul instrumentelor puterii, compromit ideea de democrație politică și chiar partidele politice”.

În loc de aceasta, „compro-

misul subordonat intereselor generale - susțin pe bună dreptate autorii - ar avea șansa de a răspunde unei cerințe naționale stringente: traversarea mai puțin costisitoare (sub raport) social a drumului către pluralism democratic funcțional și economic de piață eficientă”.

O recenzie nu poate urma, desigur, integral cursul gândirii și argumentării bogate, cuprinzătoare a analizei întreprinse, cu temeinicie și obiectivitate, de către autori. Cititorul va găsi însă, în paginile cărții, răspuns la numeroasele îndoieli și întrebări de care este frământat, inclusiv cu privire la unele prejudecăți devenite în ultimii ani monedă curentă în presa cotidiană ori în propaganda unor partide.

Dar folosul cel mai mare îl va extrage prin parcurgerea atentă a celor câteva pagini din finalul cărții, în care sunt sintetizate, într-un număr de 32 de puncte, **orientările pozitive propuse de autori ca elemente de bază ale unui program de audiență și accepțiune națională.** Cetățeanul obișnuit, dar și omul politic lucid și patriot vor regăsi cu satisfacție între aceste puncte și preocuparea pentru apărarea, redresarea și re tehnologizarea industriei și a întregii economii, pentru repunerea în drepturile firești a activității de prognozare și planificare eco-

nomico-socială, pentru protejarea intereselor naționale, pentru valorificarea tuturor factorilor de producție, pentru consolidarea și perfecționarea cadrului instituțional democratic, pentru asigurarea unei protecții sociale reale și eficiente, a unui nivel de trai decent, civilizată întregii populații, dezvoltarea științei, învățământului și culturii ș.a.m.d.

Semnificativ este faptul că autorii consideră și acest program nu ca pe un adevăr absolut, ci ca o contribuție la căutarea în comun, de către toate forțele politice și ale societății civile, a orientărilor de care are nevoie societatea românească aflată la actuala răspântie istorică. „Unitatea, istoricește necesară, dintre pluralismul democratic și apărarea intereselor naționale - declară ei - solicită concentrarea - până nu este prea târziu - asupra soluțiilor, convenirea unor obiective programatice, capabile a însănătoși economia iar, pe această bază, întregă viața socială a țării, a reda națiunii încrederea și speranța în viitor”.

Nu este vorba, deci, de o nouă carte oarecare, nici de o analiză politică oarecare, partizană, cu înflăcăările și omisiunile de rigoare. Suntem în prezența unui text matur, întemeiat pe demersuri științifice, călăuzit de grija pentru interesul național al poporului român.

O CARTE DE REFERINȚĂ

„STAREA NAȚIUNII”

Ștefan ZAIDES

În condiții grafice excelente, Editura Fundației „România de Măine” a tipărit volumul «STAREA NAȚIUNII», de mare interes pentru poporul nostru și ca un punct de referință a opțiunii sale electorale, având la ce raporta programele partidelor, nevoile și zbuluciumul țării.

Volumul are patru capitole: „Evoluția organismului economico-social al României în perioada 1918-1989”, care face o analiză complexă, anul Marii Uniri fiind considerat ca început al unui nou stadiu de dezvoltare a țării, o trecere în revistă a tabloului economiei românești în anul ei de vârf, 1938, o comparație în timp - între 1989 și 1938, comparație cu alte țări, un studiu critic al încetării dezvoltării economice noastre în deceniul nouă; „Tranziția - așteptări, desfășurare, dificultăți, efecte” este capitolul care inserează câteva aspecte conceptuale, analizează pe larg consecințele economico-sociale ale tranziției (efectele asupra producției naționale, reforma și investițiile, dezechilibrele financiare și bugetare, costurile sociale, se face o comparație cu alte state, se privește obiectiv privatizarea cu obiectivele, metodele și evoluțiile sale) și, privind cu atenție

structurile și relațiile social-politice în procesul tranziției, sunt puse în dezbateri fizionomia politică a perioadei, pluralismul democratic, societatea civilă și statul de drept, complexitatea reformelor, dar și diversitatea intereselor și prevalența interesului național, precum și incoerența legislației și separarea și cooperarea puterilor în stat. Capitolul III - „România în context european și internațional” - tratează reperele politicii noastre externe în perioada „predecembristă” și politica externă și tranziția. Firește, capitolul IV tratează „Necesitatea unui program de unitate națională”, o schiță orientativă a obiectivelor fundamentale ale dezvoltării economico-sociale românești.

Edificator chiar prin titlul său, „STAREA NAȚIUNII 1918-1996”, volumul conturează exact ceea ce cititorul este avizat încă de pe coperta I: „Concluzii și opțiuni pentru România de mâine, pentru viitorul poporului român”. Este și studiul introductiv, la volum, semnat de dl. prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, președintele Fundației care a editat acest incitant volum - rod al consiliilor științifice ale Fundației „România de Măine”, care a

organizat „sesiuni și dezbateri pe temele cele mai actuale, vitale ale prezentului și viitorului țării noastre”, dar și „lucrări și studii de analiză a problematicii contemporane naționale și internaționale” special elaborate în același cadru instituțional. Profesorul Bondrea relevă, de altfel: „Întrucât abordările privind un domeniu sau altul al vieții economico-sociale se bazează pe date obiective și urmăresc o prezentare riguroasă a realității, lucrarea «STAREA NAȚIUNII 1918-1996. CONCLUZII ȘI OPȚIUNI PENTRU ROMÂNIA DE MĂINE, PENTRU VIITORUL POPORULUI ROMÂN» și schița de PROGRAM-CADRU DE ACȚIUNE pentru dezvoltarea viitoare a României sunt și o invitație la angajare responsabilă a diversilor factori social-politici în opera de redresare, cu eforturi unite, a economiei românești, ca una din premisele prefigurării coerente a viitorului țării”.

Considerăm că un asemenea volum ar trebui trimis - prin oficiile sale diplomatice și, oricum, prin casele românești de cultură din străinătate - de către Ministerul de Externe și diasporei române, căreia nu-i sunt și nu-i pot fi străine prezentul și viitorul patriei-mame.

(Articol reprodus din revista „Națiunea” din 4-10 octombrie 1996.)

REVISTA

OPINIA

națională

Tiparul executat de
DRAGO PRINT GRUP

Tipografia F.E.D.

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:
Mariana IONIȚĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon: 330.68.45

Costul unui abonament trimestrial este de 3600 lei. Plata abonamentelor se face prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația „România de Măine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972 - B.C.R. - S.M.B. Abonamente se pot face și prin oficiile poștale din întreaga țară.

Revista „OPINIA NAȚIONALĂ” se află înscrisă în Catalogul de presă „RODIPET” la poziția 2111.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „RODIPET” S.A. - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-3129432 sau 3129433, telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, Sect. 1, București - România.